

Силабус дисципліни «Аналіз банківської діяльності»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ D1 · 071 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Аналіз банківської діяльності

Спеціальність: **D1** Облік і оподаткування; **071** Облік і оподаткування; **072** Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Ступінь: Бакалавр / Фаховий молодший бакалавр

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації у банківському та фінансовому контексті: виявлення суттєвих даних фінансової звітності банків, порівняння альтернативних підходів до оцінки, формування обґрунтованих аналітичних висновків. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання аналітичних завдань у визначені строки. Здатність до усної та письмової фахової комунікації: чітко пояснювати банківські показники та категорії, аргументовано подавати результати аналізу, оформлювати аналітичні звіти та висновки. Відповідальність, ініціативність і готовність працювати в команді під час аналізу кейсів із банківської практики. • аналізувати фінансову звітність банків та інтерпретувати показники діяльності; • виділяти головне та узагальнювати результати банківського аналізу; • планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; • коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; • брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння сутності аналізу банківської діяльності, його методів та ролі в системі управління банком. Знання принципів функціонування банківської системи України, нормативів НБУ, структури банківських активів, пасивів і капіталу, механізмів формування доходів і витрат банку. Здатність аналізувати фінансові показники банків: достатність капіталу, ліквідність, якість кредитного портфеля, прибутковість, фінансову стійкість та ефективність банківських операцій. Знання основ банківського нагляду, регулювання та пруденційних вимог НБУ. • оцінювати фінансовий стан банку за системою ключових показників; • аналізувати структуру та якість активів і пасивів банку; • характеризувати рівень ліквідності, платоспроможності та капіталізації банку; • здійснювати аналіз кредитного, депозитного та інвестиційного портфелів; • пояснювати вплив банківського регулювання на діяльність банківських установ.	Результати навчання Пояснювати сутність банківських категорій та явищ: капітал банку, ліквідність, платоспроможність, кредитний ризик, процентна маржа, рентабельність активів і капіталу, фінансова стійкість. Аналізувати основні показники діяльності банків для виявлення сильних і слабких сторін їх функціонування. Характеризувати структуру банківської системи України, застосовувати методи оцінки ефективності банківської діяльності, визначати основні тенденції розвитку банківського сектору та робити аналітичні висновки. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері банківського регулювання та нагляду. • пояснювати економічний зміст банківських показників та нормативів; • аналізувати структуру і динаміку активів, пасивів та власного капіталу банку; • визначати показники рентабельності, ліквідності та фінансової стійкості банку; • застосовувати методи оцінки якості кредитного портфеля та банківських ризиків; • використовувати нормативні та інформаційні джерела НБУ для аналізу банківської діяльності.
--	---	--

Теоретичні основи аналізу банківської діяльності

Тема 1.1

Предмет, метод та організація аналізу банківської діяльності. Сутність, мета та завдання аналізу банківської діяльності. Методи та прийоми банківського аналізу. Види аналізу. Інформаційне забезпечення аналізу.

Тема 1.2

Банківська система України та роль НБУ: структура дворівневої банківської системи, функції Національного банку України, пруденційні вимоги та нормативи обов'язкових резервів.

Тема 1.3

Аналіз пасивів банку. Склад і структура ресурсної бази. Аналіз власного капіталу, залучених і запозичених коштів. Оцінка достатності капіталу за нормативами НБУ.

Тема 1.4

Аналіз активів банку. Склад і структура активів. Якість активів банку. Оцінка ефективності використання активів. Аналіз активних операцій банку.

Аналіз кредитних операцій та ліквідності банку

Тема 2.1

Аналіз кредитного портфеля банку: склад, структура та якість. Класифікація кредитів за ступенем ризику. Оцінка непрацюючих кредитів (NPL). Формування резервів під кредитні ризики.

Тема 2.2

Аналіз депозитних операцій банку. Структура та динаміка депозитної бази. Оцінка стабільності ресурсів. Аналіз депозитного портфеля та процентних витрат за залученими коштами.

Тема 2.3

Аналіз ліквідності банку. Поняття та показники ліквідності. Обов'язкові нормативи ліквідності НБУ (Н4, Н5, Н6). Методи управління ліквідністю та платоспроможністю банку.

Тема 2.4

Аналіз валютних операцій банку. Структура валютних активів і пасивів. Відкрита валютна позиція. Оцінка валютного ризику та нормативи НБУ щодо валютних операцій.

Аналіз доходів, витрат та фінансових результатів банку

Тема 3.1

Аналіз доходів банку: структура та динаміка. Процентні та непроцентні доходи. Чиста процентна маржа (NIM). Аналіз дохідності окремих видів банківських операцій.

Тема 3.2

Аналіз витрат банку. Структура і динаміка витрат. Процентні витрати, адміністративні та операційні витрати. Показник витрат до доходів (CIR). Управління витратами банку.

Тема 3.3

Аналіз фінансових результатів банку. Формування прибутку банку. Показники рентабельності: ROA, ROE, рентабельність капіталу. Факторний аналіз прибутку банку.

Тема 3.4

Аналіз ефективності та конкурентоспроможності банку. Рейтингові системи оцінки банків (CAMELS). Порівняльний аналіз показників банків. Бенчмаркінг у банківській діяльності.

Фінансова стійкість, ризики та стратегічний аналіз банку

Тема 4.1

Аналіз фінансової стійкості банку. Поняття і показники фінансової стійкості. Достатність регулятивного капіталу (норматив Н2). Стрес-тестування як інструмент оцінки стійкості банку.

Тема 4.2

Аналіз банківських ризиків. Класифікація ризиків банківської діяльності. Кредитний, ринковий, операційний та ліквідний ризики. Методи їх виявлення, оцінки та мінімізації.

Тема 4.3

Аналіз інвестиційної та інноваційної діяльності банку. Інвестиційний портфель банку. Цифровізація банківського сектору. FinTech та його вплив на показники банківської діяльності.

Тема 4.4

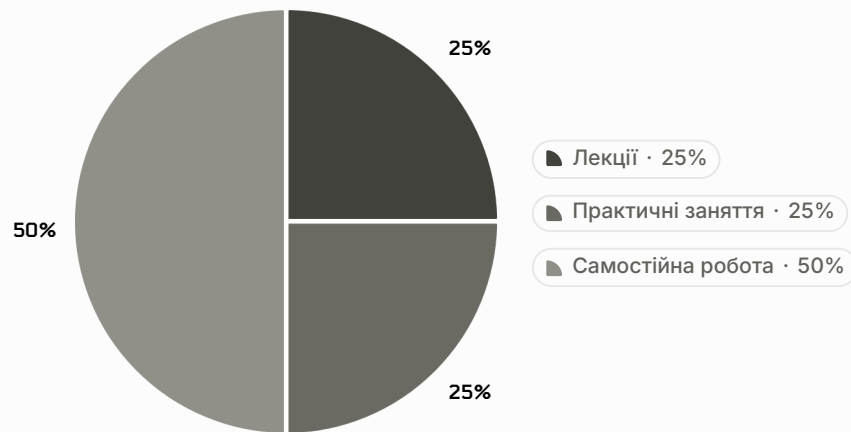
Комплексний аналіз та стратегічний розвиток банку. Загальна оцінка діяльності банку. Аналіз конкурентних позицій на ринку банківських послуг. Прогнозування основних показників банку.

Розподіл навчального часу — 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Предмет і методи аналізу	2	2	4
	Тема 1.2 — Банківська система та НБУ	2	2	4
	Тема 1.3 — Аналіз пасивів банку	2	2	4
	Тема 1.4 — Аналіз активів банку	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Аналіз кредитного портфеля	2	2	4
	Тема 2.2 — Аналіз депозитних операцій	2	2	4
	Тема 2.3 — Аналіз ліквідності	2	2	4
	Тема 2.4 — Аналіз валютних операцій	4	4	4
Модуль 3	Тема 3.1 — Аналіз доходів банку	2	2	4
	Тема 3.2 — Аналіз витрат банку	2	2	4
	Тема 3.3 — Фінансові результати	2	2	4
	Тема 3.4 — Ефективність і рейтингова оцінка	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 — Фінансова стійкість банку	2	2	4
	Тема 4.2 — Аналіз банківських ризиків	2	2	4
	Тема 4.3 — Інвестиційна діяльність банку	2	2	4
	Тема 4.4 — Комплексний аналіз банку	2	2	4
Разом		34	34	52

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Лекції — 30 год., практичні — 30 год., самостійна робота — 60 год. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою аналізу банківської діяльності.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу з аналізу банківської діяльності
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок аналізу, розв'язання задач із показниками банків
- **Самостійна робота (60 год.):** поглиблене вивчення, аналіз звітності банків, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються самостійно аналізувати фінансову звітність банків та матеріали НБУ.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з аналізу банківської діяльності (Герасимович, Мельник, Крупка та ін.), нормативними документами НБУ, законами України про банки та банківську діяльність, науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні показники та нормативи, порівнювати підходи різних авторів до оцінки банківської діяльності, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Національного банку України (bank.gov.ua), Міністерства фінансів (mof.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Фонду гарантування вкладів (fg.gov.ua) та Асоціації українських банків (aub.org.ua). Аналіз статистичних звітів НБУ щодо діяльності банків, даних про капітал, ліквідність та кредитний портфель, пошук актуальної інформації для навчальних завдань.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення нормативів ліквідності, достатності капіталу, рентабельності активів і капіталу банку (ROA, ROE, NIM); аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу фінансових показників банків, структури кредитного портфеля, динаміки доходів і витрат; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень із актуальних питань банківського сектору України.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів розрахунку банківських показників; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів, нормативів НБУ та формул; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань і розв'язання типових аналітичних задач.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля (обчислення нормативів НБУ, ROA, ROE, NIM, CIR). Оцінюються регулярність виконання завдань, правильність розрахунків і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне аналітичне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз фінансової звітності конкретного банку). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та аналітичне завдання. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Аналіз банківської діяльності» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері обліку, оподаткування, фінансів та банківської справи. Такий підхід сприяє глибшому розумінню банківських процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із банківської практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання щодо показників і нормативів.	Кейс-стаді Аналіз реальних ситуацій із діяльності українських банків; студенти виявляють проблему у фінансовій звітності, пропонують рішення та обґрунтовують висновки щодо фінансового стану банку.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (обчислення нормативів НБУ, ROA, ROE, NIM, CIR, аналіз кредитного портфеля); відпрацювання алгоритмів фінансового аналізу банків.
Дискусії Обговорення актуальних проблем банківського сектору України (капіталізація, NPL, ліквідність в умовах воєнного стану); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Закону України «Про банки і банківську діяльність», інструкцій та положень НБУ, стандартів МСФЗ для банків; формування навичок роботи з регуляторною базою.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок і презентацій на основі звітності реальних банків; розвиток навичок самостійного пошуку, систематизації та інтерпретації банківської інформації.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей щодо показників банківської діяльності.		
 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальностей D1, D71 «Облік і оподаткування» та D72 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».		

Рекомендована література та ресурси

1. Герасимович А. М., Алексеєнко М. Д., Парасій-Вергуненко І. М. та ін. Аналіз банківської діяльності : підручник / за ред. А. М. Герасимовича. — Вид. 2-ге, без змін. — Київ : КНЕУ, 2023. — 599 с.
2. Крупка М. І., Андрущак Є. М., Паїтра Н. Г. Банківська система : підручник. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. — 524 с.
3. Мельник С. І., Шевченко Н. В., Висоцька І. Б. Банківська система : навчальний посібник у схемах і таблицях. — Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. — 210 с.
4. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
5. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
6. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом: курс магістра : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
7. Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В. Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
8. Біляк Т. О., Бірюченко С. Ю., Бужимська К. О. та ін. Підприємництво та основи бізнесу. Практикум : навч. посіб. — Житомир : Житомирська політехніка, 2023. — 280 с.
9. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III (зі змінами станом на 2024 р.). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
10. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
11. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова НБУ від 28.08.2001 № 368 (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>
12. Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах : Постанова НБУ від 11.06.2018 № 64 (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18>
13. Національний банк України. Наглядова статистика. — URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
14. Національний банк України. Фінансова стабільність. — URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability>
15. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. — URL: <https://fg.gov.ua/>
16. Асоціація українських банків. — URL: <https://aub.org.ua/>
17. Міністерство фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
18. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
19. Державна служба статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
20. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>
21. Вінниченко О. В. Ліквідність банку: сутність, фактори впливу та методи оцінки. Бізнес Інформ. — 2024. — № 4. — С. 199–206.
22. Єршова О. О., Гончаренко І. М. Сучасні моделі управління розвитком бізнесу: сутність, види, інноваційні бізнес-моделі. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2022. — № 2(7). — С. 75.
23. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
25. Офіційний сайт Рахункової палати України. — URL: <https://rp.gov.ua/>